

Aleg 19

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §18. ust. bud. dla miasta Krakowa z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63.

Wysoki Sejmie!

Nr. 63, W § 18. ustawy budowniczej dla m. Krakowa z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. 63, zawarte są następujące postanowienia tyczące się wysokości budynków.

W ulicach głównych nie wolno od strony ulicy stawiać domów poziomnych (parterowych).

Pałacyki ozdobnej architektury po za kierunek ulicy cofnięte mogą być wyjątkowo w całości, lub częściowo, jako budynki ziemne (parterowe) stawiane.

Domy jednopiętrowe mogą być wszędzie budowane. Domy dwu, lub więcej piętrowe, wolno tam tylko stać, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu.

Wolno jednakże przy ulicach, których szerokość 12 metrów nie dochodzi, stawiać domy na 15 metrów wysokie, jakoteż w miejscach, gdzie dom już istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego.

Jeżeli domy cofnięte są od ulicy w myśl § 17. można zwiększyć ich wysokość w miarę szerokości odstepu.

Wysokość domów mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego i przy domach narożnych w ocenieniu wysokości trzymać się należy szerszej ulicy.

Pozwolenia do budowy domu wyższego na 3 piętra, licząc półpiętra, służące na mieszkanie, a nie licząc takichże poddasz, Magistrat odmówić może.

Wskutek wniesionej w r. 1908 na ręce posła Federowicza petycji gminy m. Krakowa. -- Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisji gminnej uchwalił na posiedzeniu z 4. listopada 1908 następujący projekt ustawy:

Ustawa z dnia uzupełniająca § 18. ustawy z 18 lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63 zawierającej ustawę budowniczą dla król. gł. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Do ustępu 3-go § 18. ustawy z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63. zawierającej ustawę budowniczą dla król. gł. miasta Krakowa dodaje się słowa:

„Ograniczenie to nie dotyczy śródmieścia, o ile chodzi o budowę dwu- lub trzechpiętrowych domów o wysokości maksymalnej 18 metrów“.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Projekt ten przesłany został pismem Marszałka krajowego z 4. listopada 1908 l. s. 3207 ck. Prezydium Namiestnictwa, które pismem z 6. czerwca 1909 l. 9738/pr. z powołaniem się na reskrypt ck. Ministerstwa robót publicznych z 21. maja 1909 l. $\frac{78/4-II}{16882}$ wyraziło pewne wątpliwości pod względem merytorycznym co do treści artykułu V. tego projektu.

W szczególności zaznaczono, co następuje.

Jakkolwiek nie da się zaprzeczyć, że ustanowione obecnie obowiązującą ustawą budowniczą dla miasta Krakowa ogólne ograniczenie wysokości budynków, łączy ze sobą pewne, w niektórych wypadkach nie uzasadnione ograniczenia właścicieli domów, to jednak projektowana również ogólna zmiana rzezczonej ustawy na korzyść właścicieli domów, przedstawia poważne niebezpieczeństwo dla artystycznego i historycznie tak cennego charakteru śródmieścia krakowskiego, z którego wyniknęłyby musiała dla starego siedliska sztuki i kultury nietylko szkoda idealnej natury, lecz także materialne straty ze względu na jej atrakcyjną siłę dla turystów. Również przedstawia się ze względu na higienicznych budowanie wyższych domów w wąskich ulicach śródmieścia ten mniej pożądanym, ile że przez wcielenie sąsiednich gmin budowlany rozwój miasta nastąpi w kierunku odśrodkowym. Gdy z drugiej strony znaczniejsza od obecnie unormowanej, wysokość budynków poza śródmieściem bezsprzecznie nastrocza mniej wątpliwości, c. k. Ministerstwo uważałoby za wskazane odstąpić od ścisłego jednolitego przepisu i zatrzymać obecne maksimum wysokości 15 m. dopuszczając wyjątków w ten sposób, że projektowana zmiana ustawy budowniczej, jako postanowienie dodatkowe do 3 ustępu (wydanie polskie Dz. ust. i rozp. kraj.) § 18. ustawy z dnia 18. lipca 1883 r. Dz. u. k. Nr. 63 mogłoby być stylizowane, jak następuje: „Na wyjątkowe odstąpienie od tego ograniczenia, może władza budownicza zezwolić w szczególności na uwzględnienie zasługujących przypadkach za zgodą właściwego konserwatora c. k. Komisji centralnej dla zabytków sztuki i pomników historycznych“. Dalej zauważyło Ministerstwo, że w razie powzięcia nowej uchwały co do pomienionego projektu ustawy, byłoby wskazaniem umieścić w projekcie cały § 18. ustawy budowniczej dla m. Krakowa (zatem nietylko zmienione ustępy), ażeby uniknąć osobnego sprostowania niemieckiego tekstu ustawy z dnia 18. lipca 1883 r. Dz. u. k. Nr. 63, którego ustępy nie całkiem odpowiadają ustępom tekstu polskiego.

O tem zawiadomił Wydział krajowy reskrytem z 11. czerwca 1909 l. 63687 Magistrat m. Krakowa z wezwaniem do przedłożenia stosownych należycie umotywowanych wniosków przedewszystkiem w tym kierunku, czy zdaniem Magistratu leży w interesie m. Krakowa, by Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi zmienioną nowelę w myśl zapatrywania c. k. Ministerstwa, czy też byłoby właściwiej wyczekiwać projektu nowego całej ustawy budowniczej dla m. Krakowa.

Po ponownem rozpatrzeniu i przedstawieniu tej sprawy przez sekcję ekonomiczną i prawniczą, Rada miejska, uznając zmianę przepisów powyższego § fu jako konieczną, uchwaliła na posiedzeniu z 13. marca 1913 nowy projekt noweli dostosowany — ile możności — do wywodów decyzji c. k. Ministerstwa robót publicznych z 21. maja 1909.

W projekcie tym maksymalną wysokość domów, bez względu na szerokość ulicy w dzielnicy I. ustalono na 16 m., a w dzielnicy II — VIII. na 17 m., a więc powiększono dotychczasową miarę 15 m., a uczyniono to dlatego, aby umożliwić budowę w tych miejscach domów 3 piętrowych.

W innych jednak kierunkach możność budowy wysokich domów znacznie ograniczono i tak: wprowadzono ostrzejsze, niż dotychczas przepisy co do wysokości domów narożnych, ustalono maksymalną wysokość domów.

Co do proponowanej przez ck. Ministerstwo stylizacji § 18. to zdaniem gminy dla ochrony zabytków sztuki i pomników historycznych wystarczy w zupełności udział konserwatora, jako członka utworzonej przez Radę miasta, Rady artystycznej.

Nadto obok § 18. zaprojektowano § 18 a, zawierający upoważnienie dla Rady miejskiej do wydania dla pewnych dzielnic i ulic z wyłączeniem terytorium m. Krakowa, istniejącego przed wejściem w życie ustawy 13. listopada 1909, Dz. u. k. Nr. 148, — pewnych szczegółowych przepisów o sposobie zabudowania a między innymi także o wysokości domów.

Zauważa się, że podział miasta na „dzielnice“ i oznaczenie granic dzielnic jest zarządzeniem administracyjnym, a tem samem ulega zmianie.

Wskazane jest zatem dodanie w § 18 następującego ustępu:
Pod dzielnicami I i I—VIII rozumie się dzielnice w ich dotychczasowych granicach.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./ projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Adam Gołuchowski w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Gnyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia w przedmiocie częściowej zmiany i uzupełnienia postanowień ustawy budowniczej dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 63.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 18. ustawy z dnia 18. lipca 1883 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 63 znosi się w dotychczasowem brzmieniu. Natomiast § 18 tej ustawy ma opiewać, jak następuje:

§. 18.

Przy ulicach położonych w Dz. I. — VIII. nie wolno od strony ulicy stawiać domów przyziemnych (parterowych) z wyjątkiem domków dla dozorców (portyerówek) przy zabudowaniach pałacowych. Nie wolno również w dzielnicach I.—VIII. budować domów jednopiętrowych o wysokości mniejszej niż 9 metrów.

Pałacyki ozdobnej architektury, budowane w myśl §. 17 u. b. w pewnem oddaleniu od linii regulacyjnej, mogą być wyjątkowo w całości, lub części, stawiane jako budynki przyziemne z wyłączeniem atoli Dz. I. (śródmieścia).

Domy jednopiętrowe wolno budować na całym obszarze miasta Krakowa, bez względu na szerokość ulicy.

Domy dwu, lub więcej piętrowe wolno budować tylko tam, gdzie ich wysokość nie przekracza szerokości ulicy, z tem zastrzeżeniem, że władza budowlana może odmówić zezwolenia na budowę domu wyższego ponad trzy piętra, w które wlicza się półpiętra, służące na mieszkania, a nie wlicza takichże mansard, (co do ostatnich z zastrzeżeniem jednak postanowień ust. 9. tego paragrafu).

W dzielnicy I. wolno bez względu na szerokość ulicy budować domy na 16 m., w dzielnicach zaś II.—VIII. na 17 m. wysokie, jakoteż w miejscach, gdzie dom już istniał, budować nowy w wysokości dawniejszego.

Jeżeli domy cofnięte są w myśl §. 17. niniejszej ustawy, można zwiększyć ich wysokość w miarę szerokości odstępu, pod tym jednak warunkiem, że graniczne mury sąsiednich realności, będą zakryte skrzydłami nowego budynku, dochodzącemi do linii

regulacyjnej. Wysokość tych skrzydeł stosować się ma jednak do postanowień ustępu 4 i 5 tegoż paragrafu.

Na narożniku dwóch ulic wolno budować domy w wysokości, odpowiadającej szerszej ulicy, atoli długość takiego narożnego budynku w ulicy węższej nie może przenosić $1\frac{1}{2}$ -krotnej szerokości tej węższej ulicy. Co do pozostałej części domu mają zastosowanie przepisy ustępu 4, względnie 5 niniejszego paragrafu.

Maksymalna wysokość domu wynosić może 22 m.

Wysokość domu mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego, z tem zastrzeżeniem, że w razie odchylenia dachu ponad 45° w dzielnicy I. zaś w dalszych dzielnicach ponad 75° wysokość mansard dolicza się do wysokości budynku.

Pod dzielnicami I i I—VIII rozumie się dzielnice w ich dotychczasowych granicach.

§. 18. a

Rada miejska wyda dla pewnych dzielnic i ulic z wyłączeniem terytorium miasta Krakowa, istniejącego przed wejściem w życie ustawy z dnia 13, listopada 1909 Nr. 148 Dz. u. i rozpr. kraj., a to z uwzględnieniem stosunków miejscowych — szczególne przepisy o sposobie zabudowania, jako to: o odległości budynków od linii regulacyjnej, czyli o obowiązku zastosowania się do linii budowlanej i zakładania ogródków przed domami, o odległości budynków od sąsiednich zabudowań, o wysokości budynków i ilości pięter (przyczem przepisy §. 18 uważać należy za minimum ograniczeń), o dopuszczalności oficyn i ich wysokości, o rozmiarach dziedzińców i bloków budowlanych, wreszcie o obowiązku zastosowania się do wewnętrznej linii budowlanej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi robót publicznych.

